

משרד המשפטים

דוחות כספיים ליום 31 בדצמבר, 2018

תוכן העניינים

עמוד

2	דוח רואי החשבון המבקרים
3	דוחות על המצב הכספי
4	דוחות על הביצוע הכספי
5	דוחות על השינויים בגרעון
6	דוחות על תזרימי המזומנים
7-24	באורים לדוחות הכספיים
25	נספח א' - דוח ביצוע תקציב ההוצאות לפי תחומי פעולה (לא מבוקר)
26	נספח ב' - דוח שינויים בתקציב ההוצאות (ברוטו) לפי תחומי פעולה (לא מבוקר)
26	נספח ג' - דוח התאמת הגרעון החשבונאי לאיזון התקציבי (לא מבוקר)

דוח רואי החשבון המבקרים של משרד המשפטים

המוגש לחשב הכללי של ממשלת ישראל

ביקרנו את הדוחות על המצב הכספי המצורפים של משרד המשפטים (להלן- המשרד) לימים 31 בדצמבר 2018 ו-2017 ואת הדוחות על הביצוע הכספי, הדוחות על השינויים בגרעון והדוחות על תזרימי המזומנים של המשרד לכל אחת מהשנים שהסתיימו באותם תאריכים. דוחות כספיים אלה הינם באחריות הנהלת המשרד. אחריותנו היא לחוות דעה על דוחות כספיים אלה בהתבסס על ביקורתנו.

ערכנו את ביקורתנו בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל, לרבות תקנים שנקבעו בתקנות רואי חשבון (דרך פעולתו של רואה חשבון), התשל"ג - 1973. על-פי תקנים אלה נדרש מאיתנו לתכנן את הביקורת ולבצע במטרה להשיג מידה סבירה של ביטחון שאין בדוחות הכספיים הצגה מוטעית מהותית. ביקורת כוללת בדיקה מדגמית של ראיות התומכות בסכומים ובמידע שבדוחות הכספיים. ביקורת כוללת גם בחינה של כללי החשבונאות שיושמו ושל האומדנים המשמעותיים שנעשו על ידי ההנהלה של המשרד וכן הערכת נאותות ההצגה בדוחות הכספיים בכללותה. אנו סבורים שביקורתנו מספקת בסיס נאות לחוות דעתנו.

לדעתנו, הדוחות הכספיים הנ"ל משקפים באותן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי של המשרד לימים 31 בדצמבר 2018 ו-2017 ואת הביצוע הכספי, השינויים בגרעון ותזרימי המזומנים של המשרד לכל אחת מהשנים שהסתיימו באותם תאריכים בהתאם לתקני חשבונאות ממשלתיים של המוסד הישראלי לתקינה בחשבונאות ממשלתית.

קוסט פורר גבאי את קסירר
קוסט פורר גבאי את קסירר
רואי חשבון

ירושלים
17 במרס, 2019

ליום 31 בדצמבר		באור	
2017	2018		
אלפי ש"ח			
<u>נכסים שוטפים</u>			
1,045	1,907	3	פיקדונות
75,135	70,247	4	חייבים בגין עסקאות שאינן חליפין
1,591	1,167	5	חייבים בגין עסקאות חליפין
3,376	3,478	6	חייבים ויתרות חובה אחרים
<u>81,147</u>	<u>76,799</u>		
<u>נכסים לא שוטפים</u>			
56,613	46,485	7	יתרות חובה לזמן ארוך
120,589	112,969	8	רכוש קבוע
245,790	255,043	9	נכסים בלתי מוחשיים
<u>422,992</u>	<u>414,497</u>		
<u>504,139</u>	<u>491,296</u>		
<u>התחייבויות שוטפות</u>			
112,131	131,783	10	זכאים ויתרות זכות
205,259	183,738	11	התחייבויות בגין תמיכות
<u>317,390</u>	<u>315,521</u>		
<u>התחייבויות לא שוטפות</u>			
167,517	176,477	12	התחייבויות בגין סיום יחסי עובד מעביד
24,092	15,179	13	הפרשה לתביעות משפטיות
<u>191,609</u>	<u>191,656</u>		
		13	<u>התחייבויות תלויות</u>
(4,860)	(15,881)		גרעון
<u>504,139</u>	<u>491,296</u>		

הבאורים המצורפים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

 סיגל פוני
 חשבת משרד המשפטים

 אמי פלמור
 מנכ"לית משרד המשפטים

17 במרס, 2019
 תאריך אישור הדוחות הכספיים

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		באור	
2017	2018		
אלפי ש"ח			
<u>הכנסות</u>			
<u>הכנסות מעסקאות שאינן חליפין</u>			
1,258,515	1,356,367		הכנסות מתקציב
694,028	625,968	14	הכנסות מאגרות
77,451	106,801	15	הכנסות מהעברות
13,449	30,784	16	הכנסות אחרות
<u>2,043,443</u>	<u>2,119,920</u>		
5,839	5,317	17	הכנסות מעסקאות חליפין
<u>2,049,282</u>	<u>2,125,237</u>		סה"כ הכנסות
<u>הוצאות</u>			
1,113,825	1,185,713	18	שכר עבודה והטבות לעובדים
528,754	607,883	19	הנהלה וכלליות
321,443	296,512	20	תמיכות
700	46,502		הוצאות השתתפות
14,767	17,803		פרסום ויחסי ציבור
3,844	3,658		הוצאות מימון, נטו
<u>1,983,333</u>	<u>2,158,071</u>		סה"כ הוצאות
<u>65,949</u>	<u>(32,834)</u>		עודף (גרעון) לשנה

הבאורים המצורפים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

<u>סה"כ</u> <u>אלפי ש"ח</u>	
(92,486)	<u>יתרה ליום 1 בינואר, 2017</u>
21,677	קרן הון בגין פנסיה תקציבית (*)
<u>65,949</u>	עודף לשנה
(4,860)	<u>יתרה ליום 31 בדצמבר, 2017</u>
21,813	קרן הון בגין פנסיה תקציבית (*)
<u>(32,834)</u>	גרעון לשנה
<u>(15,881)</u>	<u>יתרה ליום 31 בדצמבר, 2018</u>

(*) ראה באור 2 טו'.

הבאורים המצורפים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2017	2018	
אלפי ש"ח		
		<u>תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת</u>
65,949	(32,834)	עודף (גרעון) לשנה
54,695	110,404	התאמות הדרושות להצגת תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת (א)
120,644	77,570	מזומנים נטו שנבעו מפעילות שוטפת
		<u>תזרימי מזומנים מפעילות השקעה</u>
(50,301)	(33,523)	רכישת רכוש קבוע
(70,343)	(44,047)	הקמת נכסים בלתי מוחשיים
(120,644)	(77,570)	מזומנים נטו ששימשו לפעילות השקעה
-	-	שינוי במזומנים ויתרת מזומנים לתחילת השנה ולסופה

(א) התאמות הדרושות להצגת תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת

		הכנסות והוצאות שאינן כרוכות בתזרימי מזומנים:
49,039	58,915	פחת והפחתות
21,677	21,813	הוצאות בגין פנסיה תקציבית - רישום כנגד קרן הון
56	17,022	הוצאות בגין גריעת רכוש קבוע
70,772	97,750	שינויים בסעיפי נכסים והתחייבויות:
(32)	(862)	עלייה בפקדונות
(30,714)	5,210	ירידה (עלייה) בחייבים ויתרות חובה
(9,418)	10,128	ירידה (עלייה) ביתרות חובה לזמן ארוך
6,292	19,652	עלייה בזכאים ויתרות זכות
7,786	(21,521)	עלייה (ירידה) בהתחייבויות בגין תמיכות
18,104	8,960	עלייה בהתחייבויות בגין סיום יחסי עובד מעביד
(8,095)	(8,913)	ירידה בהפרשה לתביעות משפטיות
(16,077)	12,654	
54,695	110,404	

הבאורים המצורפים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

באור 1: - כללי

א. רקע

משרד המשפטים הוא משרד מטה מרכזי של ממשלת ישראל הפועל לעשיית צדק ולשירות הציבור בתחום המשפט בהתאם למדיניות הממשלה, תוך הגנה על שלטון החוק, על זכויות האדם ועל ערכי היסוד של מדינת ישראל כמדינה יהודית ודמוקרטית, שבה הכול שווים בפני החוק.

המשרד אמון על שורה ארוכה של נושאים ותחומי פעילות משפטיים ומקצועיים שונים, ובין תפקידיו העיקריים:

- ארגון מערכות בתי המשפט, בתי הדין וההוצאה לפועל
- הכנת נוסח החקיקה הממשלתית, ליווי החקיקה הפרטית ופרסום הרשומות
- ייעוץ משפטי לממשלה ולמשרדה
- אכיפת החוק הפלילי באמצעות מערכת התביעה הכללית
- ייצוג המדינה בפני ערכאות שיפוטיות ומעין שיפוטיות
- ביצוע חוקים ששר המשפטים ממונה על ביצועם, ובכלל זה מתן שירותים משפטיים ואסדרה בתחומים משפטיים ומקצועיים מגוונים

במשרד המשפטים נכללים, בין היתר, היחידות והמערכים הבאים: הייעוץ המשפטי לממשלה ומחלקת ייעוץ וחקיקה, פרקליטות המדינה, הסיוע המשפטי האזרחי, הסנגוריה הציבורית, אגף האפוטרופוס הכללי וכונס הנכסים הרשמי, אגף רישום והסדר מקרקעין, אגף שומת מקרקעין, נציבות שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות, רשות לאיסור הלבנת הון ומימון טרור, רשות להגנת הפרטיות, רשות הפטנטים, רשות התאגידים, נציבות תלונות הציבור על שופטים, נציבות תלונות הציבור על מייצגי המדינה בערכאות, בתי הדין השרעיים, בתי הדין הדתיים הדרוזיים, מחלקת חנינות, מערכת 'רשומות', בתי הדין המינהליים לפי חוק הכניסה לישראל, מינהל הוועדה הציבורית לקביעת ייעודם של עיזבונות לטובת המדינה, יחידה לענייני העדות הנוצריות, המרות דת וברית הזוגיות, היחידה הממשלתית לחופש המידע, יחידת תיאום המאבק בסחר בבני אדם, יחידת תאום המאבק בגזענות, יחידת הממונה על העזרה המשפטית מול המועצה הפלסטינית, יחידת הממונה על בירור תלונות נחקרים בשירות הביטחון הכללי וכן יחידות מטה הנהלת המשרד.

המשרד אמון על הסדרה ורישוי מקצועות בתחומים משפטיים ומקצועיים שונים ובהם רואי חשבון, מתווכים במקרקעין, שמאי מקרקעין, חוקרים פרטיים, שירותי שמירה, נוטריונים, עורכי פטנטים וטוענים שרעיים.

שרת המשפטים אחראית על-פי חוק על מינהל בתי המשפט באמצעות הנהלת בתי המשפט שהינה יחידת סמך, וכן על רשות האכיפה והגביה שאף היא יחידת סמך במסגרתה פועלים מערכת ההוצאה לפועל והמרכז לגביית קנסות, אגרות והוצאות. יחידות הסמך האמורות פועלות באופן עצמאי ומקיימות דיווח כספי נפרד ולפיכך אינן נכללות בדוחות כספיים אלו.

ב. פעילות אגף האפוטרופוס הכללי וכונס הנכסים הרשמי

אגף האפוטרופוס הכללי וכונס הנכסים הרשמי במשרד (להלן - "האפוטרופוס הכללי"), עוסק בין השאר בניהול נכסים עזובים, ניהול כספי נעדרים, ניהול רכוש מחולט, ניהול כספי פושטי רגל וחברות בפירוק, ניהול כספי קטינים, יתומים וניהול עיזבונות לטובת המדינה. האפוטרופוס הכללי מנהל בעיקרו כנאמן כספים של אנשים פרטיים, שאינם כספים של המדינה. למשרד המשפטים אין יכולת להתוות את הפעילות של האפוטרופוס הכללי ולפיכך עיקר הנתונים הכספיים של האגף לא מאוחדים בדוח זה.

באור 1: - כללי (המשך)

ג. הגדרות

בדוחות כספיים אלה:

- המשרד - משרד המשפטים.
- הממשלה - ממשלת מדינת ישראל.
- החשב הכללי - אגף החשב הכללי במשרד האוצר.
- שווי הוגן - הסכום שבו ניתן להחליף נכס, או לסלק התחייבות, בעסקה בין קונה מרצון לבין מוכר מרצון שאינם קשורים, הפועלים בצורה מושכלת.
- הוראות תכ"ם - הוראות תקנון כספים ומשק המתפרסמות על ידי החשב הכללי, המסדירות התנהלות תקינה בנושא כספים ומשק, והמחייבות כל גוף או גורם במגזר הממשלתי לפעול על פיהן.

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית

א. בסיס עריכת הדוחות הכספיים

1. הצהרה לגבי יישום תקני חשבונאות ממשלתיים

הדוחות הכספיים של המשרד (להלן - "הדוחות הכספיים") ערוכים בהתאם לתקני חשבונאות ממשלתיים המפורסמים על-ידי המוסד הישראלי לתקינה בחשבונאות ממשלתית ובהתאם להוראות התכ"ם. תקנים אלה מבוססים על תקני חשבונאות בינלאומיים למגזר הציבורי (IPSAS) המפורסמים על-ידי הוועדה הבינלאומית לתקני חשבונאות למגזר הציבורי (IPSASB).

2. בסיסי המדידה ששימשו בעריכת הדוחות הכספיים

הדוחות הכספיים נערכו על בסיס העלות ההיסטורית, למעט נכסים והתחייבויות שונים המוצגים על בסיס מדידה אחר, כמפורט בבאורים לדוחות הכספיים. עיקרי המדיניות החשבונאית המתוארים להלן, יושמו באופן עקבי ביחס לכל השנים המוצגות.

3. שימוש באומדנים

בעת הכנתם של הדוחות הכספיים, עריכתם והצגתם על פי כללי החשבונאות המקובלים, נדרשת הנהלת המשרד להשתמש בשיקול דעת, אומדנים והנחות אשר משפיעים על יישום המדיניות החשבונאית ועל סכומים של נכסים והתחייבויות. מעצם טיבם של אומדנים והנחות, התוצאות בפועל עשויות להיות שונות מאומדנים אלה.

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

בעת גיבושם של אומדנים חשבונאיים המשמשים בהכנת הדוחות הכספיים נדרשת הנהלת המשרד להניח הנחות באשר לנסיבות ולאירועים הכרוכים באי וודאות משמעותיות. בשיקול הדעת בקביעת האומדנים, מתבססת ההנהלה על ניסיון העבר, עובדות שונות, גורמים חיצוניים, וכן על הנחות סבירות בהתאם לנסיבות המתאימות לכל אומדן. האומדנים וההנחות שבבסיסם נסקרים באופן שוטף. שינויים באומדנים חשבונאיים מוכרים בתקופה שבה תוקנו האומדנים ובכל תקופה עתידית מושפעת.

מידע בדבר הנחות שהניח המשרד לגבי העתיד וגורמים עיקריים אחרים לחוסר ודאות בקשר לאומדנים, שקיים סיכון משמעותי שתוצאתם תהייה תיאום מהותי לערכים בספרים של נכסים והתחייבויות במהלך שנת הכספים הבאה, נכלל בבאורים הבאים:

(א) אורך חיים שימושיים של רכוש קבוע ונכסים בלתי מוחשיים עם אורך חיים מוגדר

כאמור בבאור 2 ח' בדבר רכוש קבוע ובאור 2 ט' בדבר נכסים בלתי מוחשיים, הנהלת המשרד בוחנת בכל תקופת דיווח שנתית את אומדן אורך החיים השימושיים של פריטי רכוש קבוע ונכסים בלתי מוחשיים עם אורך חיים מוגדר. שינויים בהערכות הנהלת המשרד עשויים להשפיע מהותית על הערכים בספרים של פריטי רכוש קבוע ונכסים בלתי מוחשיים ועל הוצאות הפחת/ הפחתה הנזקפות לדוח על הביצוע הכספי.

(ב) הכנסות לקבל מחובות אגרות רשם החברות והשותפויות

המשרד מכיר בהכנסות לקבל בגין אגרות רשם החברות והשותפויות בגין השנים שקדמו לתאריך הדיווח, וזאת בהתאם להערכות המתבססות על ניסיון העבר בגין גבייה בתקופות מאוחרות לתקופה בגינה נגבית האגרה ובהתאם לגבייה בפועל לאחר תאריך הדיווח בגין תקופות קודמות. ראה גם באור 4.

(ג) הפרשות בגין התחייבויות לתשלום לנותני שירותים בסנגוריה הציבורית ובסיוע המשפטי

בהעדר רישום פנימי לגבי ההתחייבויות לעורכי דין חיצוניים לתאריך הדיווח, המשרד אומד את סכום ההתחייבויות בגין שירותים שניתנו על ידי גורמים חיצוניים (בעיקר עורכי דין חיצוניים), על בסיס תשלומים ששולמו לאחר תאריך הדיווח בגין שירותים שניתנו לפני תאריך הדיווח, ובהתאם לניסיון העבר לגבי תשלומים שצפוי שישולמו בגין שירותים אלו.

(ד) התחייבויות תלויות והפרשה לתביעות משפטיות

הנהלת המשרד, בהסתמך על חוות דעתם של היועצים המשפטיים של המשרד, קובעת את סיכויי תביעות משפטיות שהוגשו כנגד המשרד, במידת האפשר, ועל פיהם נאמד הסכום אותו יש לכלול כהפרשה בדוחות הכספיים. הערכות אלה מתבססות על מיטב שיפוטם המקצועי, בהתחשב בשלב בו מצויים ההליכים וכן על ניסיון העבר. תוצאות התביעות בפועל עלולות להיות שונות מהערכות אלה דבר שעשוי לגרום לביטול או יצירת הפרשה בגין תביעה. לפרטים נוספים ראה באור 13.

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

4. תקופת המחזור התפעולי

תקופת המחזור התפעולי של המשרד הינה שנה. לפיכך, הנכסים השוטפים וההתחייבויות השוטפות כוללים פריטים המיועדים והצפויים להתממש בתקופת המחזור התפעולי העוקבת.

ב. מטבע הפעילות

הדוחות הכספיים מוצגים בש"ח, שהינו מטבע הפעילות של המשרד, ומעוגלים לאלף הקרוב, למעט אם צוין אחרת. השקל הינו המטבע שמייצג את הסביבה הכלכלית שבה פועל המשרד ואת עסקאותיו.

ג. הפרשה לחובות מסופקים

ההפרשה לחובות מסופקים מחושבת באופן ספציפי בגין חובות מזוהים אשר, לדעת הנהלת המשרד, גבייתם מוטלת בספק. המשרד רושם בדוחות על הביצוע הכספי בסעיף "חובות מסופקים" את הסכומים בגין שינוי ההפרשה לחובות מסופקים או גבית חוב שהוכר כאבוד בשנים קודמות.

ד. הפרשות

הפרשות מוכרות בדוחות הכספיים כאשר מתקיימים התנאים הבאים במצטבר: קיימת למשרד מחויבות (משפטית או משתמעת) בהווה כתוצאה מאירועי העבר, צפוי שיידרש תזרים שלילי של משאבים המגלמים הטבות כלכליות או פוטנציאל שירות כדי לסלקה וניתן לערוך אומדן מהימן של סכום המחויבות.

הסכום המוכר כהפרשה, הינו האומדן הטוב ביותר של הוצאה הנדרשת לסילוק המחויבות הקיימת במועד הדיווח. כאשר ההשפעה של ערך הזמן הינה מהותית, סכום ההפרשה יימדד לפי הערך הנוכחי של היציאות החזויות לסילוק המחויבות. הערך בספרים של ההפרשה מותאם בכל תקופה על מנת לשקף את חלוף הזמן. סכום התיאום מוכר כהוצאות ריבית.

ה. תביעות משפטיות

הפרשה בגין תביעות מוכרת כאשר מתקיימים התנאים הבאים במצטבר: למשרד קיימת מחויבות משפטית בהווה או מחויבות משתמעת כתוצאה מאירוע שהתרחש בעבר, יותר סביר מאשר לא (more likely than not) כי המשרד יידרש למשאביו הכלכליים לסילוק המחויבות וניתן לאמוד את המחויבות באופן מהימן.

ו. פיקדונות בנאמנות

פיקדונות בתאגידים בנקאיים לזמן קצר המוחזקים בנאמנות עבור צד ג' ואשר קיימת מגבלה לגבי אופן השימוש בהם. הפיקדונות מוצגים בהתאם לתנאי הפקדתם (ראה באור 3).

ז. הכנסות לקבל

הכנסות לקבל אשר נכללו בדוח על המצב הכספי, נובעות בעיקר מאגרות תקופתיות של רשות החברות והשותפויות אשר נוצרה זכאות לקבלן בשנת הדו"ח ובשנים שקדמו לה, ואשר התשלום בפועל בגינן צפוי להתקבל בשנים הבאות, בהתאם להערכת ההנהלה. הערכת סכום לקבל זה כרוכה במרכיב של אי ודאות (ראה באור 4).

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ח. רכוש קבוע

1. הכרה ומדידה

רכוש קבוע מוכר לראשונה לפי עלות, לרבות עלויות שניתן לייחסן במישרין לרכישת רכוש קבוע או להקמתו לשם הבאתו למיקום ולמצב הדרושים לצורך הפעלתו באופן שבו התכוונה ההנהלה. כאשר נכס מתקבל ללא עלות, או בעלות סמלית, עלותו היא שוויו ההוגן במועד קבלתו.

בתקופות שלאחר ההכרה לראשונה פרטי רכוש קבוע נמדדים לפי עלותם בניכוי פחת שנצבר ובניכוי הפסדים מירידת ערך שנצברו (ראה באור 2 י').

רווח או הפסד הנובע מגריעת פריט רכוש קבוע ייקבע כהפרש בין התמורה נטו מהמימוש, אם קיימת, לבין הערך בספרים של הפריט, וירשם כהכנסות או הוצאות, לפי העניין, בדוח על הביצוע הכספי.

2. עלויות עוקבות

עלות החלפת חלק מפריט רכוש קבוע ועלויות עוקבות אחרות מוכרת כחלק מהערך בספרים של אותו פריט, אם צפוי כי התועלת הכלכלית העתידית או פוטנציאל השירות הגלומים בפריט תזרום למשרד וכי עלותו ניתנת למדידה באופן מהימן. הערך היחסי של החלק שהוחלף נגרע. עלויות תחזוקה שוטפות נזקפות לדוח על הביצוע הכספי עם התהוותן.

3. פחת

פחת הוא הקצאה שיטתית של הסכום בר-פחת של נכס על פני אורך חייו השימושיים. סכום בר פחת הוא העלות של הנכס, או סכום אחר המחליף את העלות, בניכוי ערך השייר שלו.

נכס מופחת כאשר הוא זמין לשימוש, דהיינו כאשר הוא הגיע למיקום ולמצב הדרושים לצורך הפעלתו באופן שבו התכוונה ההנהלה.

פחת נזקף לדוח על הביצוע הכספי, בעיקר, לפי שיטת הקו הישר על פי אומדן אורך החיים השימושי של כל חלק משמעותי מפריטי הרכוש הקבוע. מאחר ושיטה זאת משקפת את דפוס צריכת ההטבות הכלכליות העתידיות או את פוטנציאל השירות הגלומים בנכס. שיפורים במושכר מופחתים על פני התקופה הקצרה מבין תקופת השכירות לבין אורך החיים השימושי של הנכס.

אומדן אורך החיים השימושיים לתקופה השוטפת ולתקופת ההשוואה הינו כדלקמן:

-	חומרה ומחשבים	3 שנים
-	ציוד וריהוט משרדי	6-14 שנים
-	שיפורים במושכר	10 שנים

האומדנים בדבר שיטת הפחת, אורך החיים השימושי וערך השייר נבחנים מחדש בכל שנת דיווח. שינויים, ככל שישנם, מטופלים כשינוי אומדן חשבונאי.

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ט. נכסים בלתי מוחשיים

נכס בלתי מוחשי הינו נכס לא כספי, הניתן לזיהוי וחסר מהות פיזית. נכס ניתן לזיהוי אם הוא ניתן להפרדה או שנובע מהסדרים מחייבים (לרבות זכויות חוזיות או זכויות משפטיות אחרות), וזאת מבלי להתחשב אם זכויות אלה ניתנות להעברה או ניתנות להפרדה מהמשרד או מזכויות וממחויבויות אחרות.

1. הכרה לראשונה

נכס בלתי מוחשי שנרכש על ידי המשרד, מוכר לראשונה לפי עלות, לרבות עלויות שניתן לייחסן במישרין להכנת הנכס הבלתי מוחשי לשימושו המיועד. נכסים בלתי מוחשיים שנרכשו במסגרת עסקה שאינה חליפין ימדדו בהתאם לשווים ההוגן במועד העסקה.

2. פיתוח

פעילויות פיתוח קשורות בתכנית לייצור מוצרים או תהליכים חדשים או לשיפור משמעותי של מוצרים או תהליכים קיימים. עלויות בגין פעילויות פיתוח מוכרות כנכס בלתי מוחשי אם ורק אם: ניתן למדוד באופן מהימן את עלויות הפיתוח; המוצר או התהליך ישימים מבחינה טכנית ומסחרית; צפויה הטבה כלכלית עתידית או פוטנציאל שירות עתידי מהמוצר ולמשרד כוונה, יכולת ומקורות מספיקים על מנת להשלים את הפיתוח ולהשתמש בנכס או למכרו.

עלויות שהוכרו כנכס בלתי מוחשי בגין פעילויות הפיתוח כוללות את שכר העבודה הישיר. עלויות אחרות בגין פעילויות פיתוח נזקפות לדוח על הביצוע הכספי עם התהוותן.

3. מדידה עוקבת

נכס בלתי מוחשי מוצג לפי עלות בניכוי כל הפחתה שנצברה ובניכוי הפסדים מירידת ערך שנצברו. עלויות עוקבות מוכרות כנכס בלתי מוחשי אך ורק כאשר הן מגדילות את ההטבה הכלכלית העתידית הגלומה בנכס בגינו הן הוצאו, יתר העלויות נזקפות לדוח על הביצוע הכספי עם התהוותן.

4. הפחתה

סכום בר פחת של נכס בלתי מוחשי בעל אורך חיים שימושיים מוגדר מוקצה באופן שיטתי על פני אורך חייו השימושיים לפי שיטת הקו הישר. הוצאות הפחתה מוכרות כהוצאות בדוח על הביצוע הכספי.

נכסים בלתי מוחשיים אשר נוצרים במשרד אינם מופחתים באופן שיטתי כל עוד הם אינם זמינים לשימוש. לפיכך, נכסים בלתי מוחשיים אלו, כגון עלויות פיתוח, נבחנים לירידת ערך לפחות אחת לשנה, עד למועד בו הופכים להיות זמינים לשימוש. אומדן אורך החיים השימושיים לתקופה השוטפת ולתקופת ההשוואה הינו כדלקמן:

- תוכנות מחשבים 3-12.5 שנים (בעיקר 10-12.5 שנים)

האומדנים בדבר שיטת הפחת, אורך החיים השימושי וערך השייר נבחנים מחדש בכל שנת דיווח. שינויים, ככל שישנם, מטופלים כשינוי אומדן חשבונאי.

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

י. ירידת ערך נכסים

המשרד בוחן את הצורך בירידת ערך נכסים לא פיננסיים כאשר ישנם סימנים כתוצאה מאירועים או שינויים בנסיבות המצביעים על כך שהיתרה בדוחות הכספיים אינה בת-השבה. במקרים בהם היתרה בדוחות הכספיים של הנכסים הלא פיננסיים עולה על הסכום בר-ההשבה שלהם, מופחתים הנכסים לסכום בר-ההשבה שלהם. הסכום בר-ההשבה הינו הגבוה מבין שווי הוגן בניכוי עלויות מכירה לבין שווי השימוש.

שווי השימוש של נכסים מניבים מזומנים (נכסים שמטרת החזקתם העיקרית היא להניב תשואה מסחרית) הוא הערך הנוכחי של תזרימי המזומנים העתידיים, החזויים לנבוע מהשימוש המתמשך בנכס וממימושו בסוף חייו השימושיים. שווי השימוש של נכסים שאינם מניבים מזומנים הוא הערך הנוכחי של יתרת פוטנציאל השירות של הנכס. בהערכת שווי השימוש מהוונים תזרימי המזומנים הצפויים לפי שיעור ניכיון לפני מס המשקף את הסיכונים הספציפיים לכל נכס. בגין נכס מניב מזומנים שאינו מייצר תזרימי מזומנים עצמאיים נקבע הסכום בר-ההשבה עבור היחידה מניבת המזומנים שאליה שייך הנכס. הפסד מירידת ערך יוכר מיידית בדוח על הביצוע הכספי.

הפסד מירידת ערך של נכס, מבוטל רק כאשר חלו שינויים באומדנים ששימשו בקביעת הסכום בר-ההשבה של הנכס מהמועד בו הוכר לאחרונה הפסד מירידת הערך. ביטול הפסד כאמור מוגבל לנמוך מבין סכום ירידת הערך של הנכס שהוכר בעבר (בניכוי פחת או הפחתה) או סכום בר-ההשבה של הנכס. ביטול הפסד כאמור נזקף לדוח על הביצוע הכספי.

יא. תמיכות

תמיכות הן הטבות לרווחת הציבור המסופקות על ידי המשרד, שעבורן הוא אינו מקבל תמורה ישירה ממקבלי אותן הטבות, השווה בקירוב לערכם של הסחורות והשירותים שסופקו.

התמיכות נרשמות כהתחייבות בדוחות הכספיים בתקופה בה התרחשו האירועים שיצרו את התמיכה, כל עוד מתקיימים כל אלה:

1. למשרד יש מחויבות קיימת בגין התמיכה כתוצאה מאירוע מהעבר;
2. צפוי כי ידרש תזרים של משאבים החוצה בגין המחויבות; וכן
3. ניתן לאמוד את סכום התמיכה באופן מהימן.

התמיכות הניתנות על ידי המשרד הינן:

1. סיוע משפטי בנושאים אזרחיים למבקשים מעוטי יכולת

תמיכה זו מוענקת על ידי הסיוע המשפטי (האזרחי) הפועל מכוח חוק הסיוע המשפטי התשל"ב-1972. הסיוע המשפטי כולל ייעוץ משפטי וייצוג המבקשים בערכאות משפטיות המתבצע על ידי עורכי דין הממונים על ידי הסיוע המשפטי לפי החוק. המשרד נושא בהוצאות הכרוכות במתן השירות המשפטי, אשר בעיקרן הינן הוצאות בגין שכירת שרותי עורכי דין חיצוניים.

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

2. ייצוג משפטי לחשודים, לעצורים, לנאשמים ולנידונים הזכאים לכך

תמיכה זו מוענקת על ידי הסנגוריה הציבורית הפועלת מכוח חוק הסנגוריה הציבורית, התשנ"ו-1995. הזכאות למתן ייצוג משפטי מטעם הסנגוריה הציבורית נקבעה בחוק. המשרד נושא בהוצאות הכרוכות במתן השירות המשפטי, אשר בעיקרן הינן הוצאות בגין שכירת שרותי עורכי דין חיצוניים.

3. תמיכה לאפטרופסים מקצועיים בגין חסרי אמצעים

תמיכה זו מוענקת על ידי המשרד, בהתאם לסעיף 3 א' לחוק יסודות התקציב, התשמ"ה - 1985 ולהוראת תכ"ם 6.2 בדבר תמיכה בגופים אחרים ובהתייעצות עם היועץ המשפטי לממשלה. התמיכה מחולקת למוסדות ציבור וגופים המשמשים אפטרופסים לחסרי אמצעים.

4. תמיכה בבתי דין לממונות הדנים על פי המשפט העברי

תמיכה זו מוענקת על ידי המשרד, בהתאם לסעיף 3 א' לחוק יסודות התקציב ובהתייעצות עם היועץ המשפטי לממשלה. התמיכה מחולקת לבתי דין לממונות הדנים על פי המשפט העברי המהווים פרום חלופי ליישוב סכסוכים אזרחיים – עסקיים באמצעות יישום המשפט העברי. תמיכות אלה חולקו לראשונה בשנת 2018.

יב. הכרה בהכנסות מעסקאות שאינן חליפין

עסקאות שאינן חליפין הן עסקאות שאינן כוללות חליפין של ערכים, השווים בקירוב זה לזה, בין הצדדים לעסקה.

הכנסות מעסקאות שאינן חליפין כוללות את סוגי ההכנסות הבאות:

1. אגרות - סכומים שהמשרד גובה מכוח חוקים ו/או תקנות למעט סכומים שהמשרד גובה עבור גורמים אחרים.

2. העברות - הכנסות מעסקאות שאינן חליפין שאינן מיסים ואגרות או תקציב.

נכס הנוצר כתוצאה מעסקה שאינה חליפין נמדד בעת ההכרה לראשונה לפי שווי ההוגן במועד הרכישה. הכנסות מעסקאות שאינן חליפין מוכרות בגובה הנכס שהוכר בגין אותה עסקה, בניכוי כל התחייבות שהוכרה.

יג. הכרה בהכנסות מעסקאות חליפין

הכנסות מהספקת שרותים

הכנסות משירותים שהוענקו נזקפות לדוח על הביצוע הכספי באופן יחסי לשלב השלמת העסקה, במועד הדיווח. אומדן שלב השלמה מחושב בהתייחס לסקירת העבודה שבוצעה. ההכנסות נמדדות לפי השווי ההוגן של התמורה שהתקבלה או התמורה שיש זכאות לקבלה.

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

י. הטבות לעובדים

1. התחייבויות בגין הטבות עובדים לזמן קצר

הטבות לעובדים לזמן קצר כוללות משכורות, ימי חופשה, מחלה, הבראה והפקדות לביטוח לאומי ומוכרות כהוצאות עם מתן השירותים. כאשר למשרד כמה מחויבות משפטית או משתמעת, שניתנת לאמידה מהימנה, למתן מענקים לעובדים, המשרד מכיר בהתחייבות זו במועד בו קמה המחויבות.

2. התחייבויות בגין סיום יחסי עובד מעביד, נטו

בגין כל התחייבויות המשרד בגין סיום יחסי עובד מעביד נרשמות התחייבויות מתאימות על פי דין, הסכם, נוהג וציפיות ההנהלה.

טו. התחייבות בגין פנסיה תקציבית

תשלומי הפנסיה התקציבית לגמלאי המשרד מתבצעים על ידי מנהלת הגמלאות במשרד האוצר. בהתאם להוראת תכ"ס, המשרד רושם הוצאה בגין פנסיה תקציבית בסכום השווה ל- 20.83% מסכום המשכורת ברוטו לפנסיה של שנת הדיווח כנגד קרן הון בגין פנסיה תקציבית.

באור 3: - פיקדונות

31 בדצמבר	
2017	2018
אלפי ש"ח	
1,045	1,370
-	537
<u>1,045</u>	<u>1,907</u>

פיקדונות בנאמנות (*)
פיקדונות בחשב הכללי (**)

(*) כולל פיקדונות בבנק ישראל ובבנק הדואר בגין רשות הפטנטים. לרשות הפטנטים מוגשות בקשות לרישום פטנטים בינלאומיים. האגרות בגין הרישום בחו"ל נגבות על ידי משרד המשפטים ומועברות למוסדות בינלאומיים בחו"ל. אל מול פיקדונות אלה קיימת התחייבות כלפי ארגונים בחו"ל המוצגת ביתרת הזכאים. הפיקדונות הינם פיקדונות שקליים, בעוד שסכום ההתחייבות מסולק על פי שער דולר של ארה"ב.

(**) כולל פיקדון בחשב הכללי הצובר ריבית משתנה בשיעור ריבית בנק ישראל. הפיקדון כולל כספים המתקבלים למשמורת במשרד במסגרת הליכים המתנהלים בלשכות המפקח על רישום מקרקעין.

באור 4: - חייבים בגין עסקאות שאינן חליפין

31 בדצמבר		
2017	2018	
אלפי ש"ח		
45,682	51,128	הכנסות לקבל בגין אגרות שנתיות של רשם החברות והשותפויות *
14,851	18,288	ביטוח לאומי
4,307	2,634	הכנסות לקבל מהמרכז לגביית קנסות *
371	482	הכנסות לקבל בגין אגרות של הסנגוריה הציבורית
27	162	הכנסות לקבל בגין הפרקליטות
12,344	-	הכנסות לקבל בגין עודפי האפטרופוס הכללי
77,582	72,694	
2,447	2,447	בניכוי - הפרשה לחובות מסופקים
75,135	70,247	

הכנסות לקבל בגין אגרות שנתיות של רשם החברות והשותפויות (*)

על פי הוראות חוק החברות, התשנ"ט-1999 - כל חברה חייבת בתשלום אגרה שנתית בשיעור ובאופן שקבע שר המשפטים בתקנות.

בספרי רשם החברות והשותפויות קיימים חובות אגרה בפיגור ליום 31 בדצמבר, 2018 אשר טרם חל עליהם דין התיישנות בסך של כ- 2.04 מיליארד ש"ח (ליום 31 בדצמבר, 2017 סך של כ- 1.96 מיליארד ש"ח). הנהלת המשרד פועלת לגבייה מוגברת של חובות עבר אלו, לרבות בדרך של שינויי חקיקה בנושא, כמו גם טיוב מערכת המידע והגבייה. סכום ההכנסות לקבל המוצג בדוחות הכספיים של המשרד, נובע מחובות אשר נוצרה זכאות לקבלן בשנת הדוח ובשנים שקדמו לה, ואשר התשלום בפועל בגינן צפוי להתקבל בשנים הבאות (ראה גם באור 7). הסכום נקבע בהתאם להערכת ההנהלה המתבססת על ניסיון העבר ועל הפעולות שנוקט המשרד לשיפור בגביית חובות העבר. הערכת סכום זה כרוכה במרכיב של אומדן וקיימת אי וודאות לגבי גובה הסכומים שייגבו בסופו של דבר (ראה גם באור 2 ז' ו-2 יב').

כחלק מתהליך שיפור הגבייה מעביר המשרד חלק מהחובות הנ"ל לטיפול המרכז לגביית קנסות (להלן - המרכז).

סכומים אשר נגבו על ידי המרכז עד ליום 31 בדצמבר, 2018, אך טרם הועברו למשרד נכון לאותו מועד, מוצגים בסעיף הכנסות לקבל מהמרכז לגביית קנסות.

באור 5: - חייבים בגין עסקאות חליפין

31 בדצמבר		
2017	2018	
אלפי ש"ח		
1,188	1,138	רשות מקרקעי ישראל (*) משרדי ממשלה אחרים
1,106	725	
321	328	
2,615	2,191	בניכוי - הפרשה לחובות מסופקים
1,024	1,024	
<u>1,591</u>	<u>1,167</u>	

(*) החוב נובע בעיקר משרותי שומה בשנים 2007, 2009 ו-2012.

באור 6: - חייבים ויתרות חובה אחרים

31 בדצמבר		
2017	2018	
אלפי ש"ח		
2,048	1,944	מוסדות בגין שכר עובדים אחרים
749	678	
579	856	
<u>3,376</u>	<u>3,478</u>	

באור 7: - יתרות חובה לזמן ארוך

31 בדצמבר		
2017	2018	
אלפי ש"ח		
43,790	33,795	הכנסות לקבל בגין אגרות שנתיות של רשם החברות והשותפויות (ראה באור 4) פיקדון בגין חידוש כלי רכב קרן פיצויים עקב הליכים פליליים ב"ענבל" (*) הפרשה בגין תביעות עקב הליכים פליליים (*)
12,823	12,690	
2,382	1,077	
(2,382)	(1,077)	
<u>56,613</u>	<u>46,485</u>	

(*) כולל כספי קרן משותפת של משרד המשפטים ומשטרת ישראל, המנוהלת על ידי הקרן הפנימית לביטוחי הממשלה בהנהלת "ענבל - חברה לביטוח בע"מ". הקרן מיועדת לשם מימון פיצויים ו/או הוצאות משפט, שישולמו לזכאים לפיצויים בהתאם לסעיפים 80 ו-81 לחוק העונשין, התשל"ז-1977 ו/או בהתאם לסעיף 31 לחוק בתי המשפט נוסח משולב, התשמ"ד-1984 ו/או בהתאם לסעיף 38 לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - מעצרים), התשנ"ו-1996. הקרן הוקמה ביום 31 בדצמבר, 2006. תקופת הפעלתה הינה 3 שנים, ובהתאם למסמכי הקמתה היא תחודש מידי תקופה. מדיניות המשרד הינה לבצע הפרשה לתביעות בסכום השווה ליתרת הכספים בקרן. במהלך שנת 2018 שולמו תשלומים מכספי הקרן בסך של כ- 1,309 אלפי ש"ח (בשנת 2017 כ- 814 אלפי ש"ח).

באור 8: - רכוש קבוע

א. הרכב

2018

סה"כ	שיפורים במושכר	ציוד וריהוט משרדי	חומרה ומחשבים
------	-------------------	----------------------	------------------

אלפי ש"ח

עלות

336,885	105,141	106,201	125,543	יתרה ליום 1 בינואר 2018
33,523	8,292	6,950	18,281	תוספות
21,688	16,928	697	4,063	גריעות
<u>348,720</u>	<u>96,505</u>	<u>112,454</u>	<u>139,761</u>	יתרה ליום 31 בדצמבר 2018

פחת שנצבר

216,296	41,414	67,181	107,701	יתרה ליום 1 בינואר 2018
24,121	5,875	7,310	10,936	תוספות
4,666	-	603	4,063	גריעות
<u>235,751</u>	<u>47,289</u>	<u>73,888</u>	<u>114,574</u>	יתרה ליום 31 בדצמבר 2018

יתרת עלות מופחתת ליום 31
בדצמבר 2018

<u>112,969</u>	<u>49,216</u>	<u>38,566</u>	<u>25,187</u>
----------------	---------------	---------------	---------------

2017

סה"כ	שיפורים במושכר	ציוד וריהוט משרדי	חומרה ומחשבים
------	-------------------	----------------------	------------------

אלפי ש"ח

עלות

288,241	77,954	99,343	110,944	יתרה ליום 1 בינואר 2017
50,301	27,187	6,980	16,134	תוספות
1,657	-	122	1,535	גריעות
<u>336,885</u>	<u>105,141</u>	<u>106,201</u>	<u>125,543</u>	יתרה ליום 31 בדצמבר 2017

פחת שנצבר

194,205	35,899	59,734	98,572	יתרה ליום 1 בינואר 2017
23,692	5,515	7,524	10,653	תוספות
1,601	-	77	1,524	גריעות
<u>216,296</u>	<u>41,414</u>	<u>67,181</u>	<u>107,701</u>	יתרה ליום 31 בדצמבר 2017

יתרת עלות מופחתת ליום 31
בדצמבר 2017

<u>120,589</u>	<u>63,727</u>	<u>39,020</u>	<u>17,842</u>
----------------	---------------	---------------	---------------

ב. מבנים וכלי רכב בשימוש המשרד

המבנים שבשימוש המשרד נמצאים בבעלות מינהל הדיור הממשלתי ומוחכרים ממנו תמורת תשלומים תקופתיים. בהתאם להוראת תכ"ם 2.2.19, משרדי ממשלה לא מכירים במבנים שהוקצו לשימושם על ידי מינהל הדיור הממשלתי כרכוש קבוע.

באור 8: - רכוש קבוע (המשך)

כלי הרכב שבשימוש המשרד מוחכרים ממינהל הרכב הממשלתי תמורת תשלומים תקופתיים. בהתאם להוראת תכ"ם 2.2.16, משרדי ממשלה לא מכירים בכלי רכב שהוקצו לשימושם על ידי מינהל הרכב כרכוש קבוע.

באור 9: - נכסים בלתי מוחשיים

2018

סה"כ	נכסים בפיתוח אלפי ש"ח	תוכנות מחשבים
362,482	21,859	340,623
44,047	30,855	13,192
-	(46,363)	46,363
<u>406,529</u>	<u>6,351</u>	<u>400,178</u>
116,692	-	116,692
34,794	-	34,794
<u>151,486</u>	<u>-</u>	<u>151,486</u>
<u>255,043</u>	<u>6,351</u>	<u>248,692</u>

עלות

יתרה ליום 1 בינואר 2018
תוספות העברות

יתרה ליום 31 בדצמבר 2018

הפחתות

יתרה ליום 1 בינואר 2018
תוספות

יתרה ליום 31 בדצמבר 2018

יתרת עלות מופחתת ליום 31 בדצמבר 2018

2017

סה"כ	נכסים בפיתוח אלפי ש"ח	תוכנות מחשבים
292,139	67,634	224,505
70,343	57,155	13,188
-	(102,930)	102,930
<u>362,482</u>	<u>21,859</u>	<u>340,623</u>
91,345	-	91,345
25,347	-	25,347
<u>116,692</u>	<u>-</u>	<u>116,692</u>
<u>245,790</u>	<u>21,859</u>	<u>223,931</u>

עלות

יתרה ליום 1 בינואר 2017
תוספות העברות

יתרה ליום 31 בדצמבר 2017

הפחתות

יתרה ליום 1 בינואר 2017
תוספות

יתרה ליום 31 בדצמבר 2017

יתרת עלות מופחתת ליום 31 בדצמבר 2017

באור 10: - זכאים ויתרות זכות

31 בדצמבר		
2017	2018	
אלפי ש"ח		
69,915	79,267	התחייבויות לעובדים בגין ימי חופשה
33,886	39,981	הוצאות לשלם
420	5,680	החשב הכללי
3,128	4,011	ספקים ונותני שירותים
406	798	אגרות המיועדות להעברה למוסדות בינלאומיים (*)
-	533	זכאים בגין פקדונות תיקים המנוהלים בלשכות המפקח על רישום מקרקעין (*)
4,376	1,513	אחרים
<u>112,131</u>	<u>131,783</u>	

(*) ראה ביאור 3.

באור 11: - התחייבויות בגין תמיכות

31 בדצמבר		
2017	2018	
אלפי ש"ח		
150,202	139,275	בגין הסנגוריה הציבורית (*)
48,179	43,714	בגין הסיוע המשפטי האזרחי (*)
6,878	749	בגין אפוטרופסים מקצועיים
<u>205,259</u>	<u>183,738</u>	

(*) ההתחייבויות הינן בגין שירותים משפטיים הניתנים במסגרת הסנגוריה הציבורית והסיוע המשפטי האזרחי. ראה באור 2 'א'.

באור 12: - התחייבויות בגין סיום יחסי עובד מעביד

א. ההרכב:

31 בדצמבר		
2017	2018	
אלפי ש"ח		
89,457	92,638	בשל פיצויי פיטורין
78,060	83,839	בשל ימי מחלה
<u>167,517</u>	<u>176,477</u>	

ב. בהתאם לחוקי העבודה וההסכמים הקיימים, מכוסות רוב התחייבויות המשרד, בגין פיצויי פיטורין, על ידי הפקדות שוטפות לקופות הגמל (כהגדרתן בחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל), התשס"ה-2005, הכוללת את קרנות הפנסיה, קופות הביטוח וקופות הגמל לתגמולים ולפיצויים, להלן- "קופות גמל"), מתוקף סעיף 14 לחוק פיצויי פיטורין, התשכ"ג-1963.

באור 12: - התחייבויות בגין סיום יחסי עובד מעביד (המשך)

סכומי הצבירה בקופות הגמל הינם על שם העובד. קופות הגמל מקבלות על עצמן את חבות המשרד הנובעת מהסכמי העבודה ומשחררות את המשרד מתשלומים נוספים. יתרת ההתחייבויות הכלולה בדוחות הכספיים, הוערכה באופן שמרני כך שכל העובדים יהיו זכאים להשלמת פיצויי פיטורים.

ייתכן כי ישנם עובדים אשר אינם בתחולת סעיף 14, אך להערכת ההנהלה מדובר במספר שאינו מהותי ולפיכך לא בוצעה הערכה של סכומים אשר הופקדו בקופות הגמל ואשר אמורים להקטין את ההתחייבות בגינם.

התחייבות המשרד לתשלום פיצוי עבור ימי מחלה שלא נוצלו לעובדים הזכאים לכך בתוקף הסכמי עבודה, חושבה על בסיס שכרם האחרון של העובדים למועד הדיווח, לפי יתרת ימי המחלה שלא נוצלו למועד הדיווח.

ג. התחייבות המשרד בגין פנסיה תקציבית מכוסה על ידי מינהלת הגמלאות שבמשרד האוצר. על פי הוראת החשב הכללי, החל משנת 2012, חישוב העלות השנתית של ההטבה הרעיונית בגין עובדים הזכאים לפנסיה תקציבית בדוחות המשרד נקבע לכ- 20.83% מעלות השכר הפנסיוני השנתי.

באור 13: - הפרשה לתביעות משפטיות והתחייבויות תלויות

המשרד מהווה צד בתביעות אזרחיות שונות המוגשות נגדו, אשר בחלקן עשויות להסתיים בפשרות או בפסקי דין נגד המשרד אשר עשויים לחייבו במתן פיצוי כספי. ההליך השיפוטי עשוי לעיתים להימשך על פני מספר תקופות חשבונאיות, כאשר לאורך התקופה, אומדן הסכום שבו יחויב המשרד יכול להשתנות. הנהלת המשרד ויועציו המשפטיים, העריכו כי צפוי שחלק מתביעות אלה יגרמו למחויבות המשרד וכי קיים אומדן מהימן של סכום המחויבות.

כנגד המשרד הוגשו מספר תביעות משפטיות הנובעות ממהלך הפעילות הרגיל בסכום כולל של כ- 51 מיליוני ש"ח. בגין התביעות האמורות נערכו הפרשות בסך של כ- 13 מיליוני ש"ח. לדעת הנהלת המשרד המסתמכת על חוות דעת של יועציו המשפטיים, ההפרשות הקיימות בספרים מספיקות לכיסוי ההפסדים הצפויים בגין התביעות האמורות.

כנגד מספר גורמים, והמשרד ביניהם, הוגשו בקשות לאישור תביעות כתובענות ייצוגיות בסכום כולל של כ- 289 מיליוני ש"ח. בגין התביעות האמורות נערכו הפרשות בסך של כ- 2 מיליוני ש"ח. לדעת הנהלת המשרד המסתמכת על חוות דעת של יועציו המשפטיים, ההפרשות הקיימות בספרים מספיקות לכיסוי ההפסדים הצפויים בגין התביעות האמורות.

כנגד המשרד הוגשו מספר תביעות משפטיות הנובעות ממהלך הפעילות הרגיל בסכום כולל של כ- 102 מיליוני ש"ח. הנהלת המשרד, בהסתמך על יועציה המשפטיים, מעריכה כי סיכויי התביעות קלושים או שלמשרד טענות הגנה טובות כנגד התביעות. לאור האמור לעיל, המשרד לא כלל בספרים הפרשה בגין התביעות האמורות.

בנוסף, הוגשו כנגד המשרד תביעות משפטיות הנובעות ממהלך הפעילות הרגיל בסכום כולל של כ- 66 מיליוני ש"ח. לדעת הנהלת המשרד, בהסתמך על יועציה המשפטיים, אין ביכולתה להעריך את סיכוייהן בשלב זה, לפיכך לא נכללה הפרשה בספרים בגינן.

באור 14: - הכנסות מאגרות

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2017	2018	
אלפי ש"ח		
316,724	258,106	אגרות מרשם החברות והשותפויות
107,804	112,496	אגרות מרשות הפטנטים
94,585	87,952	אגרות מרישום והסדר מקרקעין
64,183	61,656	אגרות מרשם המשכונות
110,732	105,758	אגרות אחרות
<u>694,028</u>	<u>625,968</u>	

האגרות השנתיות של רשם החברות והשותפויות נרשמות על בסיס צבירה. רישומן של אגרות אלה נעשה על בסיס אומדן אשר הינו בעל מרכיב של אי וודאות (ראה באור 4). ההכנסות מיתר האגרות נרשמות ברובן בעת גבייתן (קרי על בסיס מזומן) ולא על בסיס צבירה.

להערכת הנהלת המשרד, סכום ההכנסות לקבל בגין אגרות אשר לא נרשמו בספרי המשרד על בסיס צבירה לתאריכי הדיווח (עקב רישומן על בסיס מזומן), אינו מהותי בהתייחס לדוחות הכספיים של המשרד.

באור 15: - הכנסות מהעברות

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2017	2018	
אלפי ש"ח		
58,679	89,700	תקבולים מהאפוטרופוס הכללי
17,075	17,050	החזר הוצאות משפט
130	51	תקבולים בגין עזבונות
1,567	-	הכנסות מהשתתפות
<u>77,451</u>	<u>106,801</u>	

באור 16: - הכנסות אחרות

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2017	2018	
אלפי ש"ח		
12,344	29,357	עודפי האפוטרופוס הכללי
827	1,110	חלק המדינה בתביעות משפטיות של היחידה למיקור חוץ
278	317	השתתפות זכאים לייצוג מתוקף חוק הסיוע המשפטי
<u>13,449</u>	<u>30,784</u>	

באור 17: - הכנסות מעסקאות חליפין

כוללות בעיקר הכנסות משירותי שומת מקרקעין על ידי השמאי הממשלתי ומביצוע השתלמויות על ידי המכון להשתלמות פרקליטים.

באור 18: - שכר עבודה והטבות לעובדים

א. ההרכב:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2017	2018	
<u>אלפי ש"ח</u>		
1,052,791	1,138,395	שכר עבודה
27,546	18,312	גידול בהתחייבויות בגין סיום יחסי עובד מעביד
21,677	21,813	הוצאות בגין פנסיה תקציבית (ראה באור 2 טו')
11,811	7,193	הוצאות בגין פרישת עובדים
<u>1,113,825</u>	<u>1,185,713</u>	

ב. להלן פרטים לגבי אוכלוסית העובדים במשרד על פי הדירוגים השונים:

31 בדצמבר		
2017	2018	
<u>עובדים</u>		
1,174	1,234	פרקליטים וסנגורים ציבוריים
1,109	1,214	מתמחים וסטודנטים
759	757	מינהלי
572	643	מח"ר ואקדמאים
457	502	משפטנים, יועצים משפטיים והשירות המשפטי
124	130	בוחני פטנטים
107	92	עובדים בכירים
69	78	כלכלנים
64	63	מוקבלים לשופטים ונושאי משרה שיפוטית (קאדים)
131	154	אחרים
<u>4,566</u>	<u>4,867</u>	

ההטבות להן זכאים העובדים כוללות בין השאר: ביגוד, הבראה, מענק יובל, ספרות מקצועית, דמי חבר לאגודות השונות בהתאם לדירוג, החזר שכר לימוד והשתלמויות, פרס המשרד/עובד מצטיין.

באור 19: - הנהלה וכלליות

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2017	2018	
אלפי ש"ח		
290,753	345,464	תחזוקה ותפעול
76,617	85,568	שכירות מבנים וציוד (*)
52,685	56,252	ייעוץ מקצועי
49,039	58,915	פחת והפחתות
54,194	53,989	משרדיות
8,350	8,625	הדרכה והשתלמויות
(2,884)	(930)	משפטיות (התאמת הפרשה)
<u>528,754</u>	<u>607,883</u>	

(*) מבני המשרדים בהם פועל המשרד, מוכרים בחכירה תפעולית ממינהל הדיור הממשלתי. בהתאם להוראת תכ"ם 2.2.19 חיובי מינהל הדיור הממשלתי בגין דמי השתתפות נרשמו כהוצאה שוטפת בספרי המשרד בתקופת החיוב.

באור 20: - תמיכות

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2017	2018	
אלפי ש"ח		
340,714	319,079	זכאויות ברוטו (*)
(41,497)	(42,454)	בניכוי - השתתפות המוסד לביטוח לאומי
22,226	19,336	תמיכות לאפורופוסים מקצועיים (**)
-	551	אחרות (***)
<u>321,443</u>	<u>296,512</u>	

(*) הסעיף כולל רק את העלויות בגין תשלום לעורכי דין חיצוניים. עלויות בגין שכר עובדי המשרד הפועלים בתחום התמיכות, נכללות בבאור 18 א' - שכר עבודה והטבות לעובדים. עלויות בגין שכר דירה והוצאות אחרות הקשורות באותה פעילות נכללות בבאור 19 - הנהלה וכלליות.

(**) החל משנת 2016, המשרד בחר להגן על אוכלוסיית חסרי האמצעים הנזקקים לשירותי אפורופוסות על ידי חלוקת תמיכות לאפורופוסים מקצועיים הנותנים שירותים לחסרי אמצעים. התמיכות חולקו ל-7 אפורופוסים מקצועיים עבור טיפול בכ-3,000 חסרי אמצעים. התשלום לכל תאגיד חושב לפי מספר חסרי האמצעים שקיבלו שירותי אפורופוסות מאותו תאגיד ואופי האפורופוסות.

(***) המשרד גיבש מבחני תמיכה בבתי דין לממונות הדנים על פי המשפט העברי, המהווים פרום חלופי ליישוב סכסוכים אזרחים-עסקיים באמצעות יישום המשפט העברי וזאת במטרה לקדם את המשפט העברי כיסוד לחקיקה ולפסיקה על פי סדר חוקי מדינת ישראל. תמיכות אלה חולקו לראשונה בשנת 2018.

נספח א' - דוח ביצוע תקציב ההוצאות לפי תחומי פעולה לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר, 2018 (לא מבוקר)

המשרד מיישם את תקן חשבונאות ממשלתי מספר 24, בדבר "הצגת מידע תקציבי בדוחות הכספיים" (להלן - "התקן"), הדורש השוואה בין התקציב המקורי לבין התקציב הסופי וכן בין הסכומים בפועל לתקציב הסופי. התקן דורש גם מתן גילוי אשר יתאר את הסיבות להבדלים מהותיים בין התקציב לבין הסכומים בפועל וכן בין התקציב המקורי לתקציב הסופי.

במליוני ש"ח

תחום פעולה	תיאור	תקציב על שינוי			ביצוע		התחייבויות	
		הכנסה מיועדת	ברוטו	באור	הכנסה מיועדת	ברוטו	אחוז ביצוע	לשנה הבאה (*)
851	ראשי	(621.5)	2,456.6	1	(608.8)	2,139.5	305.6	
852	בתי דין באחריות משרד המשפטים	(7.3)	45.1	2	(6.8)	41.8	2.9	
		(628.8)	2,501.7		(615.6)	2,181.3	308.5	

(*) התחייבות לשנה הבאה - על פי חוק יסודות התקציב, ניתן לבצע התחייבות לשנה העוקבת על בסיס תקציב מזומן (ללא הרשאה להתחייב). התחייבויות אלו צפויות להתממש בשנת התקציב 2019.

(**) אחוז ביצוע לאחר התחייבות לשנה הבאה.

(1) תחום פעולה זה יועד בעיקרון למימון תשלומי שכר לעובדי המשרד ויחידותיו, ייעוץ משפטי לממשלה ושירותים אחרים, כגון:

- מיחשוב ותפעול של יחידות המשרד.
- העסקת קבלנים ויועצים.
- תשלומים על פי חוק הסיוע המשפטי, התשל"ב-1972.
- תשלומים על פי חוק הסנגוריה הציבורית, התשנ"ו-1955.
- עלויות מנהלת היחידות המקצועיות (מועצת רואי חשבון, רשם המתווכים, מועצת שמאי המקרקעין, המחלקה לרישוי חוקרים ושירותי שמירה, המחלקה לרישוי נוטריונים ומערכת "רשומות").
- הוצאות הפרקליטות לניהול משפטים ותשלומי פיצויים אזרחיים, וכן להוצאות בגין מיקור חוץ של תיקים שהועברו לטיפול של עורכי דין פרטיים.

(2) תוכנית זו מהווה מקור לתשלומי שכר, תפעול, מיחשוב ודיוור של בתי הדין השרעיים ושל בתי הדין הדרוזים.

נספח ב' - דוח שינויים בתקציב ההוצאות (ברוטו) לפי תחומי פעולה (לא מבוקר)

במליוני ש"ח

תחום פעולה	תיאור	תקציב מקורי	שינויים	תקציב לפני עודפים	עודפים	תקציב על שינויי	ביצוע תקציב	אחוז ביצוע מתקציב על שינויי	אחוז ביצוע מתקציב מקורי
851	ראשי	2,132.6	74.3	2,215.5	241.1	2,456.6	2,139.5	87.1%	100.3%
852	בתי דין באחריות משרד המשפטים	36.8	5.2	42	3.1	45.1	41.8	92.7%	113.6%
		2,169.4	79.5	2,257.5	244.2	2,501.7	2,181.3		

נספח ג' - דוח התאמת הגרעון החשבונאי לאיזון התקציבי (לא מבוקר)

באלפי ש"ח

לשנה שהסתיימה ביום
31 בדצמבר
2018

(32,834)

גרעון לפי דוח על הביצוע הכספי

התאמות לגרעון החשבונאי שאינן מקבלות ביטוי תקציבי

(862)

פיקדונות

15,338

שינוי בחייבים ויתרות חובה

18,312

זכויות עובדים - גידול בהפרשות סוציאליות

21,813

פנסיה תקציבית

193,289

שינוי בזכאים ויתרות זכות

(204,510)

תמיכות

(8,913)

הפרשה לתביעות משפטיות

7,620

רכוש קבוע - הוצאות פחת בניכוי רכישות, נטו השנה

(9,253)

נכסים בלתי מוחשיים - הוצאות הפחתה בניכוי רכישות השנה

איזון תקציבי (תקבולים במזומן כנגד הוצאות במזומן)